

MESTERHÁZI MÓNIKA

EP és 2016 nyara

„Hogy fordítanád azt, hogy *be civil* meg *civility*?” – kérdezte épp ma egy ismerősöm. „Legyél kulturált, kulturált viselkedés” – írtam rögtön, aztán megnéztem a szótárban is, *udvariasság, előzékenység*: láttam, hogy nekem volt igazam. A *civility* az magyarul Esterházy Péter, és az sokkal több, mint udvariasság. Mert az udvariasság külső ruha, a másik meg, mondjuk laza lelki tartás, az belülről jön. Neveltetésből? Hagyományból? Karinthy, Ottlik, ilyen mesterektől.

Sokszor csak valaminek az ellentéte. Bárdolatlanságnak, taplóságnak, tapintatlanságnak. Etikái érzék, de nem sértett és nem kioktató, hanem az éleket humorral tompító (a tompultságot humorral élező). Azt jelenti, hogy hiába jövök én valamilyen hagyományból, tisztelem és kíváncsian szemlélem a másik hagyományt. Nem félek az idegentől. Hogy nem akarok gyűlölködni, önbíráskodni, arra vannak a törvények, és ezeket tisztelem. Hogy szorult helyzetben, frusztrációmban nem ordítózok (ha egy mód van rá). Hogy nem vagyok olyan kéréses, mint lehetnék.

Valamilyen *integritást* jelent, bár az már egy újabb lefordíthatatlan szó. Még a harmadik a *privácia*.

Mert ezekkel a fogalmakkal egy tágabb hagyományba kapaszkodunk, az európaiba (fehérek közt – vagy kibővítve a kört). De hol van ez az európai hagyomány? Nyitottság, reflektáltság, sokszínűség? Világ nacionalistái egyesülnek. Szakad szét, aminek erősnek kellene lennie. Másik Magyarország? Másik Európa? Vagy a kivándorlós viccből: Nincs egy másik földgömb?

A skót regényíró, Ali Smith 2016-ban négy Brexit-témájú regényre írt alá szerződést, a tetralógiából eddig három jelent meg, a kikényszerített népszavazás okozta társadalmi szakadásról. Az elsőből idézek.

„Az egész országban kétségbeesés volt és örömműnnp.

Ami történt, az egész országban úgy csapkodott összevissza magában, mintha a viharban egy elektromos vezeték lepattant volna egy villanyoszlopról, és ott csapkodna a levegőben a fák, a tetők és a forgalom felett.

Az emberek az egész országban úgy érezték, hiba volt. Az emberek az egész országban úgy érezték, helyes volt. Az emberek az egész országban úgy érezték, most aztán vesztek. Az emberek az egész országban úgy érezték, most aztán győztek. Az emberek az egész országban úgy érezték, jól döntöttek, és mások döntöttek rosszul. Az emberek az egész országban erre gugliztak rá: *mi az az EU?* Az emberek az egész országban erre gugliztak rá: *Skóciába költözni*. Az emberek az egész országban erre gugliztak rá: *ír útleveél igénylése*. Az emberek az egész országban fasznak nevezték egymást. Az emberek az egész országban azt érezték, nincsenek biztonságban. Az emberek az egész országban hülyére röhögtek magukat. Az emberek az egész országban úgy érezték, őket igazolták. Az emberek az egész országban úgy érezték, gyász és sokk érte őket. Az emberek az egész országban úgy érezték, erényesek. Az

emberek az egész országban úgy érezték, hányingerük van. Az emberek az egész országban úgy érezték, a történelem súlya van a vállukon. Az emberek az egész országban úgy érezték, a történelem nem jelent semmit. Az emberek az egész országban úgy érezték, nem számítanak semmit. Az emberek az egész országban ebben reménykedtek. Az emberek az egész országban zászlókat lengettek az esőben. Az emberek az egész országban horogkeresztet graffitiztek. Az emberek az egész országban másokat fenyegettek. Az emberek az egész országban azt mondták másoknak, hogy menjenek haza. Az egész országban megbolondult a média. Az egész országban hazudtak a politikusok. Az egész országban szétestek a politikusok. Az egész országban eltűntek a politikusok. Az egész országban eltűntek a remények. Az egész országban eltűnt a pénz. A közösségi média az egész országban tette a dolgát. Az egész országban eldurvultak a dolgok. Az egész országban senki nem beszélt erről. Az egész országban senki nem beszélt másról. Az egész országban általános volt a rasszista düh. Az emberek az egész országban azt mondták, nem arról van szó, hogy ők ne szeretnék a bevándorlókat. Az emberek az egész országban azt mondták, az ellenőrzésről van szó. Az egész országban minden megváltozott egy éjszaka alatt. Az egész országban ugyanaz maradt, kinek van és kinek nincs. Az egész országban az emberek szokásos kicsiny százaléká szerezte a pénzét az emberek szokásos hatalmas százalékából. Az egész országban pénz pénz pénz pénz. Az egész országban nincs pénz nincs pénz nincs pénz nincs pénz.” (Ali Smith: *Ősz*)

*

2016 nyara, a Brexit-népszavazás és Esterházy Péter halála, az egyik legkeserűbb nyár volt az utóbbi időben, ami a közösségi keserőségeket és gyászokat illeti. EP: Esterházy Péter és Európai Parlament. Júliusban írtam egy afféle közérzet-verset, utólag *A 2016-os év* címet adtam neki. Zárásul ezt is felolvasom:

A 2016-os év

Ahogy két feladat közt, de mégis
fák és madarak társaságában leültem,
kicsit beleolvadtam már erkélyestül a tájba,
és megállt egy autó bőgő motorral odalent,
és a srác hosszan pakolt ki-be szerszámokat,
végül egy mini-gázpalackkal visszaült,
és az öngyújtójával ellenőrizte, ég-e –
már a szerszámosládák ki-be rendezésekor
megéreztem a hátamban és az arcom
beálló ráncain, ahogy a nagyanyám ülne itt.
Nem akarom még látni, amit percek óta nézek,
nem akarom tudni, amit tudok, remélem,
hogy nem robbanunk fel még, megiszom
ezt a kávé, és a munkámhoz visszaülhetek.